

politike da je državna granica Italije sa Slovenijom i Hrvatskom definirana i nepromjenjiva.

Završni je referat „Krizni štabovi i ozračje pregovora s Komandom garnizona Pula 1991.“ održao Darko Dukovski. Pregovori i razgovori civilnih vlasti u Istri s Komandom garnizona Pula, odnosno 5. VPS-a, vodili su se i prije ustrojavanja kriznih štabova, pa i prije rata u Sloveniji, lipnja 1991. To su bili razgovori i pregovori odgovornih ljudi pulske općine s kontraadmiralom Marjanom Pogačnikom, koji je bio zapovjednikom 5. VPS-a od 1988. do lipnja 1991., i kontraadmiralom Vladimirom Barovićem. Pregovori su se nastavili pod imenom Kriznoga štaba od njegova osnivanja početkom rujna 1991. Nakon Barovićeva odlaska iz Pule pregovaralo se s kapetanom bojnoga broda Dušanom Rakićem. Svi su pregovori bili vođeni s osnovnim ciljem da se Pula i Istra sačuvaju od ratnih razaranja.

U trećem i završnom dijelu skupa prikazan je dokumentarni film *Bujština u Domovinskom ratu (1991. – 1995.)*, u kojem je prikazan borbeni put hrvatskih vojnika s područja Bujštine na ličkom ratištu. Autori su zanimljivoga dokumentarnog filma iz 2014. Drago Kraljević, Josip Ružić i Inoćente Ružić.

Igor Jovanović

Okrugli stol *Drugi svjetski rat na slovensko-talijansko-hrvatskom pograničnom području: nasilje i sjećanje*, Kopar, 18. siječnja 2017.

U Knjižnici Znanstveno-istraživačkoga centra u Kopru održan je 18. siječnja 2017. okrugli stol *Drugi svjetski rat na slovensko-talijansko-hrvatskom pograničnom području: nasilje i sjećanje* kao dio projekta Palež u sjećanjima (Vžgano v spominih / Le memorie degli incendi / Burnt in memories). U ispunjenoj knjižnici u raspravi su sudjelovali Borut Klabjan (Znanstveno-raziskovalno središče Koper / European University Institute Florence), moderator, Giorgio Liuzzi (Istituto regionale per la storia del movimento di liberazione nel Friuli Venezia Giulia), Vanni D'Alessio (Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet / Università di Napoli), Igor Jovanović (Istarsko povijesno društvo), Marko Klavora (Goriški muzej) i Gašper Mithans (Znanstveno-raziskovalno središče Koper). Jezik okrugloga stola bio je engleski, ali bili su

zastupljeni i talijanski, slovenski te hrvatski. Događaj se prenosio uživo na mrežnoj stranici projekta (<http://www.burntinmemories.eu>), a gledatelji su mogli postavljati pitanja.

Prije izlaganja moderator Borut Klabjan ukratko je predstavio projekt i sudionike.

Voditelj projekta Gašper Mithans predstavio je ostale aktivnosti projekta, poput proučavanja usmene povijesti, izrade putujuće fotografske izložbe i dokumentarnoga filma te postavljanja spomen-obilježja. Napomenuo je kako je projekt usredotočen na multietničko pogranično područje između Italije, Slovenije i Hrvatske – Julijsku krajinu (za njemačke okupacije nazvano *Adriatisches Küstenland*, tj. Jadransko primorje). U vrijeme rata su nacističke i fašističke snage spalile brojna sela (dvjestotinjak), a palež sela gotovo su uvijek pratili pokolji, deportacije, pljačka i drugo nasilje.

Igor Jovanović govorio je o intervjuima s preživjelim svjedocima paljenja sela u Istri te o stvaranju istoimene putujuće izložbe, koja je do održavanja okrugloga stola već bila postavljena u Mačkoljama (Italija), Šmarjama (Slovenija), Lipi, Pazinu, Žminju, Fažani, Medulinu i Puli.

O oblicima nasilja tijekom nacističke okupacije jadranskoga područja govorio je Giorgio Liuzzi. Istaknuo je da je jedini način kontrole teritorija i stanovništva te sprječavanja mogućega otpora bio u različitim konceptima odmazde, odnosno izazivanja straha od moguće reakcije okupatorskih snaga. Djelovanja okupatora nisu uvijek bila jednaka; bila su uvjetovana ozbiljnošću potrebe za reakcijom, povijesnim okolnostima u kojima djeluju, ali i samim zapovjednicima na terenu, a mjere su mogle biti strijeljanje civila, deportacije, ali i spaljivanje cijelih sela.

Marko Klavora pričao je o sjećanjima i usmenoj povijesti kao konceptu prikupljanja izvora. Istaknuo je da se društvo stalno mijenja te da su nakon Drugoga svjetskog rata u sjećanju ljudi bili pojmovi fašizam i antifašizam, dok su u 2017. to demokracija i totalitarizam.

U posljednjem je panelu Vanni D'Alessio govorio o prikazu i doživljaju nasilja u različitim sjećanjima i različitim društvima te o različitim pogledima i prijenosu spoznaja na druge ljude.

Projekt Palež u sjećanjima, u sklopu kojega je održan i ovaj okrugli stol, financiran je iz programa Europske unije „Europa za građane“. Nositelj je projekta Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središće Koper, a ostali su partneri Istarsko povijesno društvo – *Società storica*

istriana, Associazione 47|04, Associazione Kinoatelje, Kulturno izobrazevalno društvo PiNA, Občina Dolina – Comune di San Dorligo della Valle i Udruga “Žejane”.

Igor Jovanović

Od mora do mora: uloga mora u svakodnevnom životu Lovrana i Lovranštine nekada i danas, znanstveni skup, Lovran, 22. travnja 2017.

Proslavi blagdana svetoga Jurja, zaštitnika Lovrana, svake se godine svojim aktivnostima pridruži i Katedra Čakavskog sabora Lovran. Od 2011. ova skupina mladih ljudi, mahom znanstvenika i zaljubljenika u zavičaj, bijezgodno organizira znanstvene skupove koji se izmjenjuju s predstavljanjem zbornika radova održanoga skupa i drugih tekstova o lovranskoj povijesti, kulturi ili umjetnosti. Ove je godine skup održan 22. travnja i problematizirao je ulogu mora u životu Lovranaca i žitelja neposredne lovranske okoline. Iako se ta tema provlačila kroz mnoga dosadašnja izlaganja, ovogodišnji je skup imao za cilj približiti široj javnosti teme iz područja lovranskoga pomorstva i ribarstva, lokalne toponimije te uloge mora u urbanizmu mjesta i općenito u njegovoj kulturi. Raznolikost navedenih užih tematskih pravaca pridonijela je okupljanju brojnih istraživača vrlo različitih profila i specijaliziranih interesa.

Znanstveni je skup održan u kongresnoj dvorani Hotela Lovran, a okupljene su pozdravili predsjednica Organizacijskoga odbora Ivana Eterović i Alan Sanković, načelnik Općine Lovran, koja redovito financijski potpomaže aktivnosti Katedre Čakavskoga sabora Lovran. Prvu je sesiju moderirao Željko Bistović, a otvorio ju je Ozren Kosanović izlaganjem arhivskih podataka iz notarske knjige Antuna de Renna. Riječ je o knjizi koja obuhvaća razdoblje od 1437. do 1465. i, između ostalih korisnih podataka o životu Riječana, ukazuje i na poslovne aktivnosti nekih stanovnika Lovrana: Pavla Benkovića, svećenika Jakova Curlića, Šimuna Tolčovića i njegova sina Vida te Antuna Grizmanića. Notarski zapisi spominju i kastavskoga suca Kvirina Spinčića, koji je na području od Lovrana do Rijeke uspješno trgovao stokom, tkaninama, kožom i vunom te drvnom građom. Nakon izlaganja, potaknut brojnim pitanjima, Ozren Kosanović je potanko